

Finanční hospodaření města

Vzhledem k epidemické situaci, která v roce 2020 nastala v České republice a která má výrazný dopad na celostátní daňové příjmy, tudíž i na sdílené daňové příjmy města Pardubic, byla zpracována analýza dopadu Covid-19 na rozpočet města Pardubic, která byla předložena a projednána na jednání Zastupitelstva města Pardubic dne 18. 6. 2020 a dne 24. 9. 2020. Předkládaná analýza shrnuje aktuální finanční situaci města k 31. srpnu 2021 a předpokládá další vývoj.

Jedním ze základních sledovaných parametrů je **vývoj daňových příjmů** pro 2021 vyplývajících ze zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (RUD). Ještě v první polovině roku 2021 ministerstvo financí předpokládalo meziroční pokles výnosů z RUD, ale dle srpnových prognóz je již očekáván **meziroční růst ve výši cca 6 %**.

Optimismus brzdí především **příliš vysoký objem vyčleňovacích usnesení ve výši 280 milionů na rok 2022** (při započítání dotací celkem 520 milionů) a míra nejistoty ohledně budoucího vývoje.

Zpětně se jeví jako správné **zapojení úvěrových prostředků** do rozpočtu roku 2021. Revize využití stávajícího úvěrového rámce je v závěru předkládané analýzy.

Předložená zpráva nad rámec výše uvedených aspektů představí možný dopad do rozpočtu městských obvodů, vývoj provozního salda a poněkud netradiční pohled na vývoj výdajů města.

1. DAŇOVÉ PŘÍJMY

2021

Za účelem aktualizace předpokládané výše příjmů z RUD byl osloven Ing. Luděk Tesař ze společnosti Cityfinance, který je renomovaným ekonomem, spoluautorem zákona o rozpočtovém určení daní a specialistou, který se zaměřuje na veřejný sektor a se kterým město Pardubice dlouhodobě spolupracuje při tvorbě příjmové části rozpočtu v oblasti sdílených daní a při tvorbě střednědobého výhledu rozpočtu města Pardubic. Ing. Tesař se ztotožňuje s aktuální predikcí celostátních výnosů daní ministerstva financí. Rozbor Ing. Tesaře je přílohou č. 1 této analýzy. V roce 2021 se předpokládá **meziroční růst výnosů ze sdílených daní proti roku 2020 cca o více než 6 procent**. To je nesporně dobrá zpráva, nicméně se tak zatím dostáváme pouze na **úroveň příjmů roku 2019**. **Významné je pak porovnání očekávaných příjmů z RUD proti schválenému rozpočtu, kde by příjmy mohly vzrůst o více než 20 procent**.

Očekávaný růst příjmů bude v obezřetné výši a v návaznosti na skutečný výběr daní využit k pokrytí výdajů při sestavování rozpočtu na rok 2022.

Přílohou č. 2 je srovnání skutečného výnosu sdílených daní města Pardubic dle RUD za období leden až srpen v letech 2019, 2020 a 2021. Tabulka ukazuje na **meziroční růst ve výši 130 milionů Kč**.

2022

Na rok 2022 odhaduje Ing. Tesař příjem do rozpočtu města z RUD ve výši 1 545 milionů korun. To je o 6,5 % více než představuje jeho aktuální výhled na rok 2021. Ing. Tesař je v tomto ohledu nezvykle optimističtější než ministerstvo financí, a to především z důvodu očekávání vyššího výběru daní z příjmu od právnických osob.

Z uvedených údajů lze vyčíst především to, že pokles výkonu hospodářství se neočekává. Na druhou stranu je nutné poznamenat, že pracujeme s nominálními údaji, neočištěnými od vlivů inflace.

Zákon o kompenzačním bonusu

Významný vliv na vývoj sdílených daňových příjmů města Pardubic v roce 2021 má přijetí zákona č. 95/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2021. Předmětem zákona je finanční podpora pro osoby samostatně výdělečně činné, pro společnosti s ručením omezeným a pro zaměstnance pracující na dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr tzv. „dohodáře“. Ustanovení § 12 odst. 2) tohoto zákona stanoví, že kompenzační bonus je vratkou daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti. Daň z příjmu fyzických osob je daní sdílenou. Obcím náleží podíl na celostátním výnosu této daně ve výši 25,84 %.

Na základě části čtvrté zákona č. 95/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2021, byla schválena opatření zmírňující dopady do rozpočtů obcí. Dle ustanovení § 17 a § 18 tohoto zákona má být obcím vyplácen příspěvek ze státního rozpočtu za každé bonusové období. Bonusovým obdobím je kalendářní měsíc v období od 1. února 2021 do 31. března 2021. Vláda může nařízením stanovit jako další bonusové období kalendářní měsíc v období od 1. dubna 2021 do 31. prosince 2021, a to pro kalendářní měsíc, kdy lze předpokládat trvání krizových opatření. Výše příspěvku obci se stanoví tak, že částka odpovídající čtyřem pětinám podílu obcí podle zákona upravujícího rozpočtové určení daní na vyplaceném kompenzačním bonusu se mezi obce rozdělí na základě prováděcího právního předpisu k zákonu upravujícímu rozpočtové určení daní, který stanoví procentní podíly jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daní, ve znění účinném ke dni, ke kterému je příspěvek poukazován ministerstvem financí. Příspěvek obci poskytne ministerstvo financí z kapitoly Všeobecná pokladní správa státního rozpočtu prostřednictvím kraje, v jehož správním obvodu se obec nachází. Příspěvek obci poukazuje ministerstvo financí kraji vždy k patnáctému dni kalendářního čtvrtletí na základě průběžné informace o stavu předepsaných kompenzačních bonusů. Příspěvek obci převede kraj do 5 pracovních dní od připsání na účet kraje na účet obce vedený u České národní banky. **Dne 20. 4. 2021 město Pardubice obdrželo prostřednictvím Pardubického kraje jednorázový příspěvek od státu ve výši 4 483 620,37 Kč a dne 19. 7. 2021 město Pardubice obdrželo příspěvek ve výši 17 523 905,44 Kč. Celkem tedy město Pardubice obdrželo částku ve výši 22 007 525,81 Kč.** Tyto prostředky byly použity na posílení obecné rezervy.

2. OBVODY

Očekávaný růst příjmů z RUD je dobrou zprávou i pro městské obvody. Příjmy obvodů jsou stanoveny obecně závaznou vyhláškou č. 5/2021, kterou se vydává statut města Pardubic. Městským obvodům náleží, mimo jiné, podíl na daňových příjmech statutárního města, a to podíl na výnosu daně z nemovitých věcí, daně z přidané hodnoty, daně z příjmů fyzických osob a daně z příjmů právnických osob s výjimkou daně z příjmů právnických osob, kdy poplatníkem je město. Celkem by obvody mohly

získat až 45 milionů korun nad původní odhad. Předpokládané transfery na městské obvody v roce 2021 jsou v příloze č. 3 této zprávy.

3. VYČLEŇOVACÍ USNESENÍ

Jako riziko pro sestavování rozpočtu na rok 2022 lze vnímat nejen relativně nízký příjem z RUDu, ale **naprosto zásadní je velký objem vyčleňovacích usnesení**, ve výši těžko uvěřitelných 520 milionů korun. Z toho **280 milionů korun** není kryto očekávanou dotací. Nepříznivou bilanci by mohla zlepšit úspěšná žádost o dotaci od Národní sportovní agentury na revitalizaci letního stadionu.

Na rok 2023 je již dnes vyčleněno 194 milionů korun. Přehled vyčleňovacích usnesení je přílohou č. 4 této zprávy.

Vyčlenění prostředků výrazně omezuje možnosti pro sestavování rozpočtu a snižuje flexibilitu při pokrýváních aktuálních investičních potřeb. K vyčlenění prostředků by mělo docházet u výdajů, které jsou pro město závazné, nebo nezbytné.

4. PROVOZNÍ SALDO

Jedním z klíčových údajů pro sledování finančního zdraví města je ukazatel provozního salda hospodaření, který znamená rozdíl mezi běžnými příjmy (včetně neinvestičních dotací) a běžnými výdaji. Za běžné příjmy označujeme všechny příjmy, vyjma kapitálových příjmů (prodejů majetku) a investičních dotací. Běžné výdaje jsou výdaje na běžný provoz a údržbu, včetně obnovy majetku (neinvestiční opravy). Jsou to tedy všechny výdaje vyjma investic. Provozní saldo hospodaření znamená fakticky vlastní finance, které ročně zbývají na „volnou útratu“, tedy na investice, ale také na budoucí reprodukci majetku, na splátky dluhů či na úspory, a tedy tvorbu rezerv. Proto banky při žádostech o úvěr stav a vývoj ukazatele provozního salda velmi bedlivě posuzují a sledují ho také v průběhu čerpání a splácení úvěru. Podstatné je, aby provozní saldo města po snížení o splátky dluhů bylo vždy kladné (výjimku může tvořit nárazově řešení problematiky cash flow a velké opravy). Pokud opravy a udržování přičteme k provoznímu saldu, dostaneme celkovou výši roční finanční kondice města.

V příloze č. 5 zprávy je uvedeno provozní saldo města Pardubic do srpna letošního roku. Schválený rozpočet vykazoval záporné provozní saldo, nicméně skutečnost je v černých číslech, mimo jiné díky rostoucím daňovým příjmům. Všechny údaje jsou bez zahrnutí městských obvodů.

5. OPAKUJÍCÍ SE VÝDAJE

Nestandardní pohled na rozpočet nabízí přehled opakujících se výdajů, který je přílohou č. 6. Do těchto výdajů byly zařazeny takové položky, které se v rozpočtu vyskytují pravidelně. Neznačují to, že se vždy jedná o položky mandatorní. Vychází se ze schválených rozpočtů, jelikož vykazují dlouhodobou stabilitu a nezohledňují nahodilé výkyvy ve skutečných výdajích v průběhu roku.

Mezi lety 2018 a 2021 došlo k růstu opakujících se výdajů ve výši 20 %, který je způsoben především skokovým navýšením z roku 2018 na rok 2019. V roce 2021 byl naopak, díky „covidovým“ restrikcím, vykázán meziroční pokles.

Na rok 2022 a dále byl zvolen pro jednotlivé správce kapitol čtyřprocentní koeficient růstu opakujících se výdajů. U ekonomického odboru je nad rámec zmíněného koeficientu připočtena dluhová služba.

Tabulka tedy neukazuje předpokládanou výši výdajů od roku 2022 a dále, jedná se o prosté prodloužení časové řady. Výše výdajů na rok 2022 vyplyne až z procesu sestavování rozpočtu. Pro zdravý růst financí města je důležité, aby opakující se výdaje byly stabilní, případně mírně rostoucí, aby se tak nezmenšoval investiční potenciál města. Je nezbytné hlídat provozní, nebo jiné výdaje, vyvolané velkými investicemi.

6. VYUŽITÍ STÁVAJÍCÍHO ÚVĚROVÉHO RÁMCE

Na základě usnesení Zastupitelstva města Pardubic č. Z/1728/2017 ze dne 27. 4. 2017 uzavřelo dne 11. 5. 2017 statutární město Pardubice **smlouvu o úvěrovém rámci ve výši 1.000.000.000,- Kč s Komerční bankou, a.s.** Účelem úvěrového rámce je refinancování úvěru poskytnutého Československou obchodní bankou a.s. (na základě smlouvy o úvěru ze dne 14. 2. 2011) na financování modernizace plaveckého areálu v Pardubicích a financování ostatních investičních projektů. Investiční projekty, které budou čerpány z úvěrového rámce, musí být schváleny zastupitelstvem města. Úvěr je možné čerpat na již realizované investiční projekty od data podpisu smlouvy o úvěru nebo na budoucí investiční projekty.

Není však možné kalkulovat pouze s dluhem samotné municipality. Je nezbytné zvažovat i úvěrové závazky akciových společností ve vlastnictví města, jelikož tyto mohou mít přímý dopad na městský rozpočet, stejně jako by úvěr čerpalo město samo, a to v případě, že nelze očekávat dostatečné příjmy společnosti na pokrytí dluhové služby. Hospodaření společností s podílem města však není předmětem této zprávy.

Na základě usnesení Zastupitelstva města Pardubic č. Z/647/2019 ze dne 20. 6. 2019 byl uzavřen **dodatek č. 1 ke smlouvě o úvěru**, dle kterého bylo sjednáno **prodloužení termínu čerpání úvěru o 1 rok tj. do 31. 12. 2021**, a zároveň byl sjednán odklad zahájení termínu splácení jistiny úvěru o 1 rok tj. od data 1. 1. 2022, přičemž celková splatnost jistiny úvěru se zkrátila z původních 20-ti let na 19 let. Splácení jistiny úvěru je sjednáno dle splátkového plánu ve výši 13.158.000,- Kč čtvrtletně v období 19-ti let od 31. 3. 2022 do 30. 9. 2040, poslední splátka jistiny úvěru ve výši 13.150.000,- Kč je sjednána dne 31. 12. 2040.

Úroková sazba úvěru byla původně sjednána ve výši 3M PRIBOR + marže banky 0,26 % p.a. Statutární město Pardubice uzavřelo dne 29. 5. 2020 na základě usnesení Zastupitelstva města Pardubic č. Z/1288/2000 ze dne 29. 4. 2020 **dodatek č. 2 ke smlouvě o úvěru** s Komerční bankou, a.s., kterým byla **sjednána nižší úroková sazba úvěru ve výši 3M PRIBOR + marže banky 0,10 % p.a.** Aktuálně k 10. 9. 2021 3M PRIBOR činí 1,09 % tzn. úroková sazba úvěru činí celkem 1,19 % p.a. Úroky jsou hrazeny čtvrtletně počínaje dnem čerpání. Předpokládané úroky z úvěru, které bude město hradit v roce 2021, činí cca 4 mil. Kč. Předpokládané celkové úroky z úvěru (za období čerpání + splácení úvěru) budou činit cca 212 mil. Kč. Jedná se však pouze o odhad úroků, který závisí na objemu vyčerpané částky z úvěru a na vývoji pohyblivé úrokové sazby 3M PRIBOR v následujících letech.

Přehled čerpání úvěrového rámce a přehled investičních akcí, na které již byly schváleny zastupitelstvem města úvěrové zdroje, jsou uvedeny v příloze č. 7 zprávy.

Podmínky úvěru jsou nastaveny výhodně a úrokové sazby jsou na nízké úrovni. Obecně se doporučuje čerpat úvěr především v situaci dočasného poklesu příjmů a splácet v období stabilizace příjmové a výdajové stránky rozpočtu.